

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul de LEGE privind recunoașterea performanței de excelență în educație și instituirea unor forme de sprijin pentru olimpicii internaționali și cadrele didactice care i-au pregăti

Prezenta inițiativă legislativă are ca obiect instituirea unui cadru normativ de recunoaștere și stimulare a performanței educaționale de nivel internațional, prin acordarea unor forme de sprijin material olimpicilor internaționali din educație, precum și cadrelor didactice care au contribuit în mod direct la formarea acestora.

România dispune de un capital intelectual remarcabil, confirmat de rezultatele obținute de elevi și studenți la olimpiadele școlare internaționale. Cu toate acestea, sistemul juridic național nu oferă, în prezent, un mecanism adecvat de recunoaștere pe termen mediu și lung a acestor performanțe, nici pentru beneficiarii direcți, nici pentru cadrele didactice care le fac posibile. Această lacună normativă contribuie atât la exodul elitelor tinere, cât și la demotivarea profesorilor performanți, ale căror eforturi suplimentare depășesc adesea cadrul obligațiilor profesionale obișnuite.

Dreptul comparat oferă exemple de state care tratează excelența educațională ca interes strategic național, instituind forme de rentă viageră, indemnizații permanente sau mecanisme echivalente, atât pentru olimpici, cât și, în mod implicit sau explicit, pentru mentorii acestora. Ungaria constituie un precedent european de referință, prin instituirea unor indemnizații permanente pentru olimpicii internaționali, într-un cadru normativ care recunoaște explicit rolul profesorului ca factor determinant al performanței. China și Coreea de Sud, deși utilizează instrumente juridice diferite, asigură sprijin financiar de durată olimpicilor educaționali și creează mecanisme stabile de recompensare și promovare profesională pentru cadrele didactice care formează elite academice.

Israel, olimpici primesc sprijin financiar de durată, integrare preferențială în cercetare, armată, tehnologie.

În dreptul intern, statul român a consacrat deja principiul recompensării performanței de excelență prin instituirea rentei viagere pentru sportivii olimpici, recunoscând caracterul limitat în timp al carierei sportive și sacrificiile personale asociate acestora. Prin contrast, performanța educațională de nivel olimpic se manifestă punctual, de regulă prin una sau două participări la competiții internaționale, în perioada liceală sau universitară, însă presupune un proces de formare îndelungat, în care profesorul are un rol determinant. Lipsa recunoașterii acestui efort didactic creează un dezechilibru normativ și o inechitate între domenii de excelență comparabile ca importanță pentru interesul public.

Prezenta inițiativă legislativă propune, fie o rentă de merit cu durată determinată, fie facilități fiscale limitate în timp, condiționate de cetățenie și domiciliu în România, atât pentru olimpicii internaționali, cât și pentru cadrele didactice coordonatoare.

Prin recunoașterea explicită a profesorilor care pregătesc olimpici internaționali, statul român afirmă rolul educației ca pilon strategic al dezvoltării naționale și transmite un mesaj de respect față de vocația didactică de excelență. Legea nu recompensează doar rezultatul final, ci întregul proces formativ care stă la baza performanței, consolidând prestigiul școlii românești și capacitatea acestora de a genera elite intelectuale competitive la nivel global.

Inițiator,

Deputat

Ștefan Alexandru Băișanu